

מ"ת 44582/08/17 - מדינת ישראל נגד רומן קנטרוביץ

בית משפט השלום באשקלון

מ"ת 44582-08-17 מדינת ישראל נ' קנטרוביץ (עציר)
תיק חיצוני: 359358/2017

בפני כבוד השופטת ענת חולתא
מבקשת מדינת ישראל
נגד
משיב רומן קנטרוביץ (עציר)
המדינה ע"י ב"כ עו"ד סימני מתביעות לכיש
המשיב ע"י עו"ד זינר

החלטה

רקע

1. בפני בקשת המדינה למעצר המשיב עד תום ההליכים נגדו.

2. ביום 21.8.17, הוגש נגד המשיב כתב אישום, המייחס לו עבירות של פציעה, גרם חבלה חמורה והפרעה לשוטרי במילוי תפקידו.

על פי כתב האישום ביום 13.8.17, בשעה 08:00 בבוקר, ישב המשיב ביחד עם אחר, בבית קפה באשדוד. בין המשיב ובין המתלונן התפתח שיח ובעקבותיו יצא המתלונן מבית הקפה.

המשיב רדף אחרי המתלונן ותקף אותו במכת אגרוף בראשו, תוך שהמתלונן בגבו אליו ואינו מבחין בהתקרבותו.

בעקבות התקיפה, נפל המתלונן, התגלגל על הרצפה, ונעצר כשהוא שכוב על הרצפה, ללא תנועה ותגובה.

המשיב המשיך לתקוף את המתלונן, בכך שהכה אותו בפניו, ב- 4 מכות אגרוף בזו אחר זו.

כתוצאה מכך נגרמו למתלונן חבלות של ממש, בחלקי גופו השונים וכן נגרמה לו חבלה חמורה של שבר באפו. המשיב נאלץ להתאשפז לצורך ניתוח בעינו השמאלי, עקב זיהום בעקבות הפציעה.

בהמשך לכך, בחדר המעוכבים בתחנת אשדוד, הפריע המשיב לשוטרי במילוי תפקידו בכך שניסה מספר פעמים לצאת מחדר המעוכבים וזאת בניגוד להוראת השוטרים.

3. המדינה עתרה למעצר המשיב עד תום ההליכים, בשל חזקת המסוכנות הקבועה בחוק המעצרים וכעולה מנסיבות האירוע וכן מהעובדה שהמשיב היה נתון תחת השפעת אלכוהול באירוע, וזאת לדבריו.

אין מחלוקת כי למשיב אין הרשעות קודמות.

4. ביום 24.8.17, הסכים המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר. ב"כ המשיב ביקשה להדגיש נסיבות שיש בהן להפריך את חזקת המסוכנות ועתרה לשחרור המשיב לחלופת מעצר. נטען, כי עולה מן התיק, שראשית האירוע בקטטה; המשטרה לא תפסה את המעורבים האחרים ורק המשיב נתפס; נסיבות התפתחות האירוע אינן ברורות.

כן נטען לגבי הנסיבות האישיות, כי המשיב הוא חייל בשירות סדיר, ביחידה קרבית, חייל בודד, שהגיע לישראל לפני כשנתיים, כדי להתגייס. לחובת המשיב לא נרשמו אירועים חריגים, לא בצבא ולא מחוצה לה. אין מדובר באלכוהוליסט.

5. בית המשפט (כב' השופט ליבליין) קבע, כי כאשר מדובר באלימות בלתי מוסברת, אין בידי בית המשפט כלים מספיקים לבחינת המסוכנות. לאור זאת, יש לבחון את החלופה באמצעות שירות המבחן.

6. ביום 11.9.17, התקיים דיון בפניי לאחר הגשת תסקיר. שירות המבחן סקר את קורות המשיב, ואת נתוני האישיים - המשיב הינו חייל בודד, בן 20, שעלה לארץ בגפו לפני שלוש שנים, בהיותו קטין. טרם מעצרו, שירת ביחידה קרבית "כפיר". למשיב אין רישום פלילי קודם.

על פי התסקיר המשיב חווה את מעצרו כאירוע משברי. המשיב שלל התנהגות אלימה כמאפיין להתנהגותו וביטא בהלה מהתנהלותו באירוע. לדבריו, אינו מכיר את המתלונן ולא מצוי עמו בסכסוך. המשיב תיאר, כי בתחילת האירוע חווה הצקות נשנות מצד המתלונן, אשר גם גידף את בני משפחתו, דבר שהוביל ל"התפרצות זעם מצבית ואיבוד שליטה על התנהגותו". המשיב שלל שתיה לשוכרה, או אובדן שליטה תחת השפעת אלכוהול, ותיאר שימוש נורמטיבי באלכוהול, על רקע חברתי בסופי שבוע. עם זאת, ביטא נכונות להשתלב באבחון ייעודי בתחום זה.

שירות המבחן התרשם מצעיר בעל שאיפות נורמטיביות, הנעדר דפוסי עבריינות או דפוסים תוקפניים שורשיים המבטא מוטיבציה רבה להשתלבות בחברה הישראלית. נמצא, כי המשיב יכול לקבל סמכות והוא אף נוטה לרצות את סביבתו ובעל תפקוד תקין בצבא. עם זאת, נמצא כי נחוץ למשיב הליך טיפולי.

שירות המבחן התרשם מרמת סיכון נמוכה - בינונית, להישנות התנהגות פוגענית בעתיד, העלולה להיות מוחמרת תחת השפעת אלכוהול.

בבדיקת החלופה המוצעת, שירות המבחן שוחח עם מפקדו הישיר של המשיב, המוצע כערב ומסר על התנהלותו הטובה של המשיב במסגרת הצבאית וכי הוא מוכן להמשיך ולהסיע את המשיב לבסיס ובחזרה. כן נמסר, כי המשיב משרת בבסיס במהלך השבוע, ופעמיים בחודש נשאר בצבא בסופי שבוע. שירות המבחן התרשם כי המפקד הוא אדם סמכותי, היכול להציב גבולות למשיב, ומוכן להתגייס לסייע למשיב וכן כי הוא מביע דאגה הורית כלפיו. שירות המבחן בחן גם את שתי בנות הדוד ואת אביהן. מדובר באנשים עובדים, ללא עבר פלילי המקיימים קשר משפחתי טוב עם המשיב וציינו כי לא נחשפו בעבר לביטויי תוקפנות מצדו או שימוש באלכוהול. השלושה הביעו מחויבות משפחתית כלפיו ורצון לסייע לו והם הציעו כי ישהה בחלופת מעצר בביתם. שירות המבחן התרשם כי מדובר במפקחים סמכותיים, שהביעו מורת רוח מן האירוע ויכולים להציב לו גבולות. עם זאת, לא יוכלו לתת מענה של פיקוח רציף למשיב במהלך השבוע, אם לא יתחדש שירותו הצבאי.

בסיכומי של דבר, לאחר שקילת הסיכויים והסיכונים ממליץ שירות המבחן לשחרר את המשיב ולאפשר לו לשוב למסגרת הצבאית ובסופי שבוע לשהות אצל המפקחים המוצעים. במקביל, להטיל על המשיב צו פיקוח

מעצרים, במסגרתו ישולב באבחון במרכז לנפגעי אלכוהול, כאשר הגעתו למסגרת הטיפולית תעשה בליווי.

7. בדיון שהתקיים בפניי, הקשתי על ב"כ המשיב, ותהיתי לגבי יכולתו של המפקח הישיר של המשיב בצבא, לשמש כערב וכמפקח בעניינו.

לאחר הפסקה בדיון נמסר, כי המפקד המוצע בדק עם מפקדיו ואין כל מניעה כי ישמש ערב ומפקח מחוץ לתחומי הבסיס. בעניין זה הודגש, כי המסגרת הצבאית איננה מוצעת כחלופת מעצר, אלא מוצע, כי המשיב ישוחרר ויהיה בתנאים מגבילים בכל עת שהוא נמצא מחוץ לשערי הבסיס. על כן, אין מניעה מבחינת נוהלי הצבא לקבל את המלצת שירות המבחן והנחיית פרקליט המדינה 5.2 אינה רלוונטית לעניינינו.

לגופו של עניין, ביקשה ב"כ המשיב לאור מכלול הנסיבות, לקבל את ההמלצה של שירות המבחן.

8. המדינה התנגדה לחלופה המוצעת, הן בהסתמך על הנחיית פרקליט המדינה 5.2 הנ"ל והן לגופו של עניין. נטען, כי מדובר באירוע חמור וכי גם לאחר קבלת התסקיר, הרקע לאירוע איננו ברור, אף נשללה בתסקיר בעיה חמורה של אלכוהול. לאור זאת לא ברורה ההמלצה כאשר מדובר בתגובה חמורה להקנסה. עוד סבורה המדינה, כי לאור המיוחס למשיב, לא ניתן להורות על שחרורו הכולל חזרה למסגרת צבאית. המדינה הביעה ספק גם ביכולת המפקחים המוצעים לאיין את המסוכנות.

דיון והכרעה

9. עיינתי בטענות הצדדים, באסמכתאות אליהן הפנתה ב"כ המשיב, בהנחיית פרקליט המדינה 5.2 ובתיק החקירה. אני סבורה כי התיק שבפניי איננו בשל להכרעה. להלן נימוקיי:

10. המעשים המיוחסים למשיב חמורים. התנהגות המשיב באירוע, עת תקף באלימות, מאחור, את המתלונן וזאת לכל היותר בתגובה להקנסה פעוטה (גם אם אקבל את גרסת המשיב עצמו) מלמדת על מסוכנותו. הדברים נאמרים ביתר שאת לאור העולה מחומר החקירה, כי גם כאשר המתלונן שכב על גבו ללא נייע, הוסיף המשיב וחבט בו. כתוצאה מכך נגרמו למתלונן חבלות חמורות. מעשי המשיב מקימים בענייני חזקת מסוכנות סטטוטורית.

11. לא אוכל לקבל את טענת ב"כ המשיב כי חזקת המסוכנות הסטטוטורית נסתרה לעת הזו, גם בהינתן המלצת שירות המבחן.

12. ראשית, הודעות המשיב במשטרה מקשות על מתן אמון בו בכל הנוגע למצב בו היה בעת האירוע ומכל מקום אינן מתיישבות עם דבריו לשירות המבחן.

בהודעתו הראשונה מיום 13.8.17 בשעה 10:21 טען המשיב כי שתי "אוליי" 2 בירות. המשיב הכחיש שנגע במתלונן וטען כי היו ביניהם רק חילופי דברים. לטענה כי תקף את המתלונן השיב כי מדובר בשקר. המשיב מסר, כי "שאני שיכור אני תמיד זוכר, בגלל זה אני אומר שזה לא נכון".

בהודעתו השנייה מיום 14.8.17 בשעה 10:25 טען כי היה שיכור ולא זוכר איך הגיע למשטרה. לשאלת החוקר השיב הפעם כי שתי "מלא. אולי 20 בקבוקים של בירה. בגלל זה אמרתי לך הייתי שיכור. לא זוכר איך נתתי לו מכות בכלל".

המשיב מסר, כי המתלונן הציק להם וביקש מהם כסף וקילל את אמו.

בהודעה מיום 16.8.17 בשעה 08:57 הוצג למשיב סרטון המתעד את מעשיו. המשיב זיהה את עצמו בסרטון וטען שאינו זוכר את הדברים. המשיב לא זיהה איש מבין הדמויות האחרות הנראות בסרטון.

בהודעה מיום 20.8.17 בשעה 16:03 חזר המשיב על גרסתו כי היה שיכור ואינו זוכר את האירוע, אלא רק את דברי ההקנטה של המתלונן כלפיו, עובר לאירוע.

המתואר לעיל אינו מתיישב עם דברי המשיב לשירות המבחן בדבר צריכת אלכוהול נורמטיבית וחברתית, שלא עד שכרה, בסופי שבוע. כאמור, המשיב לטענתו היה במצב של שכרות לאחר שתייה מרובה ועד אובדן תודעה ושליטה וזאת ביום א' בשבוע בשעה 08:00 בבוקר.

13. אם אכן קיימת אצל המשיב בעיה בתחום צריכת האלכוהול הרי שמדובר בגורם מגביר מסוכנות, ודאי אם מדובר בבעיה שהמשיב אינו מודה בקיומה בפני שירות המבחן. עד להבהרת נושא זה באבחון מקיף ומתן המלצות טיפוליות מתאימות, לא ניתן לומר כי נסתרה חזקת המסוכנות. אזכיר, כי בפני שירות המבחן המשיב שלל שתייה לשוכרה, או אובדן שליטה תחת השפעת אלכוהול ואילו בגרסתו (השניה) במשטרה, טען כי שתה כעשרים בקבוקי בירה וכלל אינו זוכר כלל את התקיפה - גם לאחר שזו הוצגה לו בסרטון המתעד אותה.

14. שנית ובהמשך להחלטת בית המשפט מיום 24.8.17 למעשה, אין עומד בפניי גם היום הסבר מניח את הדעת, גם לשיטת שירות המבחן, לאותה "התפרצות זעם מצבית ואובדן שליטה". מלבד דבריו של המשיב מהם התרשם שירות המבחן כי אינו אדם אלים בדרך כלל לא ברור כלל מה גרם לאותה התפרצות "מצבית" ומה ימנע התפרצות כזו ואובדן שליטה מסוג זה בעתיד. הדברים נאמרים ביתר שאת, נוכח ההקנטה המינורית, לכל היותר, מצדו של המתלונן והעובדה כי המשיב יזם את האלימות ולא יכולה להיות מחלוקת על פי חומר הראיות כי לא נמצא במצב של סכנה מתחילת האירוע ועד סופו.

15. בנסיבות אלה, לא נחה דעתי מהערכת הסיכון הנמוכה-בינונית אותה קבע שירות המבחן. לעניין זה אדגיש, כי גם על פי האמור בתסקיר נדרש במקרה זה אבחון מעמיק יותר וכן הליך טיפולי. בהקשר זה טמון גם קושי מעשי משמעותי בהמלצת שירות המבחן - כפי שיוסבר להלן.

16. כאמור, ההצעה העומדת בפניי היא, כי המשיב יחזור לשירות צבאי ביחידתו הקרבית שלא בתנאים מגבילים וללא פיקוח וישהה תחת פיקוח המפקחים - שתי בנות דודתו, אביהן ומפקדו הישיר כשהוא מחוץ לבסיס. נמסר, כי המשיב משרת ב"בסיס סגור" ויוצא לחופשות בסופי שבוע אחת לשבועיים. הודגש, כי אין ביכולתם של המפקחים המוצעים לתת מענה של פיקוח רציף אחר המשיב אם לא יחזור לשירות הצבאי הנ"ל.

17. גם לאחר שחזרתי וקראתי בעיון את תסקיר שירות המבחן, לא ברור ממנו האם אכן התקבלה החלטה מושכלת על ידי הגורמים המוסמכים בצבא להחזיר את המשיב לשירות צבאי, ובעיקר - כלוחם ביחידה הקרבית בה שירת טרם מעצרו. מן התסקיר עולה, כי שירות המבחן נפגש עם המפקד הישיר ובאולם נמסר, כי זה קיבל את רשות הממונה עליו לפקח אחר המשיב מחוץ לבסיס. אין בכך מענה מספק ומניח את הדעת לעצם נכונות הצבא לקבל את המשיב בחזרה לשירות בכלל ולשירות קרבי בפרט לאור המיחוס לו בכתב האישום, לאור חומר הראיות בעניינו ולאור הערכת המסוכנות שהיא נמוכה-בינונית גם לדעת שירות המבחן, ומוגברת תחת השפעת אלכוהול.

18. לא הוצגה בפניי כל אסמכתא כי החלטה מושכלת ומוסכמת כזו אכן התקבלה ואם כן - מה עמד בפני הגורמים המוסמכים עת קיבלו החלטה כזו. לא אוכל שלא להעיר, כי מטרידה עד מאד המחשבה בדבר חזרת המשיב לשירות, בדגש על שירות קרבי לעת הזו, טרם נערך בירור מעמיק בנוגע להתנהגותו החמורה של המשיב באירוע ובנוגע לדפוסי צריכת אלכוהול על ידו ובהינתן שגם לשיטת שירות המבחן קיימת מסוכנות (נמוכה-בינונית) במשיב, גם שלא תחת השפעת אלכוהול (וראו, להבדיל, התפקידים בהם שירתו הנאשמים בהחלטות שמסרה ב"כ המשיב לעיוני - מ"ת 35009-07-13 ועמ"ת 57384-05-13).

19. לעניין זה, כמו גם לשאלת הפיקוח המוצע על ידי מפקדו של המשיב, קראתי בעיון את הנחיית פרקליט המדינה 5.2, חלק ו', שכותרתו "מעצר בית במסגרת צבאית". אכן, כנטען על ידי ב"כ המשיב, הנחיית פרקליט המדינה מסדירה את עמדת המאשימה בבתי המשפט וככזו אינה מחייבת את בית המשפט. אלא שעיון בהחלטה מלמד, כי החלקים הרלוונטיים בה לענייננו משקפים את נהלי הצבא. ראו בסעיף 21:

"נוהל העבודה המפורט לעיל, אשר גובש על ידי הפרקליט הצבאי הראשי וראש אגף כוח אדם בצה"ל, נועד להבטיח שמירה על מדיניות אחידה של הצבא, ושלא תתקבלנה החלטות המורות על חלופת מעצר במסגרת צבאית, מבלי שניתנה לרשויות הצבא האפשרות לשקול את המשמעויות המתחייבות מכך".

20. אמנם, הבקשה המונחת בפניי איננה כי המשיב ישהה בצבא בתנאי מעצר בית ובפיקוח (דבר שכעולה מן ההנחיה איננו אפשרי כלל). ואולם, עדיין הכוונה היא, ששהות המשיב בבסיס תשמש כחלופה למעצרו. חלופה למעצר, כידוע, תיתכן גם שלא בתנאי מעצר בית או בתנאי פיקוח כלל. במקרה שבפניי עתירת ב"כ המשיב היא, כי על פי החלטת השחרור יהיה על המשיב לחזור לשירות צבאי ולהיות בפיקוח צמוד כשהוא מחוץ לבסיס. הובהר, כי המפקחים המוצעים אינם פנויים לפקח על המשיב באופן רציף ונמסר, כי כולם אנשים עובדים. מסגרת הפיקוח המוצעת היא בהנחה שהמשיב יצא לחופשות בסופי שבוע אחת לשבועיים. עוד הובהר, כי מפקדו הישיר של המשיב הוא אשר יהיה אחראי על הבאת המשיב לבסיס וממנו. משמע, השהייה במסגרת הבסיס מהווה חלק מחלופת המעצר, גם אם אינה כוללת פיקוח בתחומי הבסיס וממילא, רק המפקד הישיר של המשיב ולא אף אחד מן המפקחים האחרים יוכלו לוודא, כי המשיב אינו יוצא מתחומי הבסיס ללא פיקוח. ללא מתן החלטה בדבר חובת המשיב להימצא בתחומי הבסיס מלבד בחופשות בסופי השבוע, הרי שהמשיב יימצא ללא פיקוח כלל. מכאן, השהייה במסגרת הצבאית באופן סדיר היא חלק מחלופת המעצר.

21. משכך, מתחייבת המסקנה, כי האמור בהנחיה 5.2 הנ"ל של פרקליט המדינה, המשקף את נהלי הצבא, רלוונטי לענייננו.

22. סעיף ו.17. להנחיה מתייחס מפורשות למצב שבו מוגשת לבית המשפט הסכמה של מפקד ישיר להימצאות המשיב בבסיס שבאחריותו כחלופת מעצר. נכתב, כי על פי נהלי הצבא מפקד ישיר איננו גורם המוסמך לתת הסכמה כזו בשם הצבא אלא היועץ המשפטי של מפקדת קצין משטרה צבאית ראשי בלבד. אין בפניי ולא נטען כי קיימת הסכמה כזו על ידי הגורם המוסמך.

23. בנסיבות אלה לא אוכל לקבל את המלצת שירות המבחן שבפניי בהיעדר החלטה והסכמה מוסכמת ומושכלת של שלטונות הצבא הן לעצם החזרת המשיב לשירות צבאי, הן להחזרת המשיב לשירות קרבי ביחידתו בתנאים המפורטים בתסקיר והן לאחריות אותה מוכן מפקדו הישיר ליטול על עצמו בהקשר זה.

24. זאת ועוד: גם לו שוכנעתי, כי אכן התקבלו כל ההחלטות הנ"ל בדרך שבה אמורות להתקבל וגם לו שוכנעתי, כי הערכת המסוכנות בענייניו של המשיב מאפשרת לאשר את חזרתו לשירות צבאי ללא תנאים מגבילים אני מוצאת, כי המלצת שירות המבחן מעוררת קשיים מעשיים לא מבוטלים שאין להם מענה לעת הזו: ראשית, נוכח הזמינות המוגבלת של המפקחים המוצעים כמתואר אין בפניי מענה היכן ובאלו תנאים אמור לשהות המשיב בעת חופשות, מחלה או כל מצב אחר בו צפוי לשהות מחוץ לבסיס ושלא במסגרת יחידתו; שנית, אין בפניי מענה האם מערך הפיקוח יכול לתת מענה להבאת המשיב לבסיס וממנו בהיעדר מפקדו הישיר (מפאת חופשה, מחלה, או כל סיבה אחרת); שלישית, נוכח אופי השירות המתואר לא ברור מתי אמור המשיב להשתלב בתהליך האבחון והמסגרת הטיפולית המוצעת. ככל הידוע לבית המשפט אבחונים וטיפולים במסגרת שירות המבחן אינם מתבצעים במהלך סוף השבוע. אם הכוונה היא, כי המשיב יצא מן הבסיס לצורך כך הרי שגם לעניין זה נחוצה התייחסות והסכמת גורמי הצבא המוסמכים.

25. סוף דבר - מצב הדברים כפי שהוא בפניי כעת אינו מאפשר להיענות להמלצת שירות המבחן. לולי דובר בצעיר, חסר כל רישום פלילי קודם, הייתי מורה על מעצרו עד תום ההליכים כבר כעת. ואולם נוכח הנסיבות האישיות אבקש, כי יוגש תסקיר משלים של שירות המבחן שבו יבהיר, יפרט ויבוא בהמלצותיו ביחס לכל העניינים שפורטו בהחלטה שלעיל - החל מהערכת המסוכנות, עובר בהערכת הנזקקות הטיפולית והאפשרות המעשית ליישמה, המשך בקיומה של החלטה מתאימה בדבר חזרת המשיב לשירות צבאי, לשירות הצבאי המוצע וכלה ביכולתה של החלופה המוצעת לתת מענה לצורך בפיקוח צמוד אחר המשיב מחוץ לבסיס בכל עת שיידרש.

כן אני מורה למדינה, לפעול כאמור בסעיף 19.ו. ולהביא בפניי את עמדת הגורמים המוסמכים בצבא בנוגע להמלצה העומדת בפניי.

26. תסקיר שירות המבחן ועמדת המדינה יוגשו לתיק בית המשפט עד יום 27.9.17 ועם קבלתם, ובהתאם לצורך יזומנו הצדדים לדיון.

27. בדיקת מסמכים למועד.

28. המזכירות תעביר בדחיפות העתק החלטה זו לשירות המבחן.

29. החלטה זו תוקרא באולם על ידי חברי, כב' הש' כהן ביום 14.9.17. תיק החקירה יוחזר למדינה באולם.

30. בשל הימשכות ההליך, המזכירות תנתב את התיק לכב' סגה"נ, הש' מאושר, לזימון הצדדים בהתאם ליומנו.

הצדדים.